

CVIČENIA NA ROZVÍJANIE SLUCHOVÉHO VNÍMANIA

Cieľom cvičení zvyšujúcich schopnosť sluchového vnímania je pripraviť dieťa na výuku čítania a písania pred jeho nástupom do školy.

K tomu je potrebné, aby dieťa poznalo rytmus jednotlivých slov, členilo slová na slabiky, počulo izolovane jednotlivé hlásky v jednoduchých slovách, rozlišovalo sluchom tvrdé a mäkké slabiky (dy – di, ty – ti, ny – ni...), znelé a neznelé hlásky (b – d, z – s ...) v slovách. Výraznejšie ťažkosti v tejto oblasti môžu nastať u detí s poruchami reči, kde je potrebná logopedická náprava. V prípade, že dieťa logopéda navštevuje, odporúčame poradiť sa s ním o ďalších vhodných cvičeniach.

Cvičenia sluchu

1. Hráme hru „**Odkiaľ to bolo?**“ Dieťa zavrie oči, dospelý zaklope alebo udrie do nábytku a pýta sa: Odkiaľ to bolo? Ukáž mi, odkiaľ sa to ozvalo?
2. Hra „**Čo to bolo?**“ Zasušíme papierom, cinkneme lyžicou o tanier, buchneme kladivkom a pod. a pýtame sa dieťaťa: Čo to bolo?
3. V miestnosti schováme silnejšie tikajúci budík, necháme ho tikať alebo zvoniť a podľa zvuku ho dieťa hľadá.

Cvičenia rytmu

1. **Vytlieskavame** s dieťaťom jednoduché riekanky a pesničky (pec nám spadla, Jedna druhej riekla a pod.). Možno použiť i jednoduché texty v leporelách alebo v detských knihách.
2. Spolu s dieťaťom vytlieskavame jednoduché slová na slabiky, napr. mama: ma – ma. Najprv ho spolu vyslovíme a ak dieťa bez ťažkostí s nami slovo vytlieska, povieme: Vytlieskaj to sám (sama). Predriekame ďalšie slová – mamička, otecko, auto a pod. Dieťa si najprv pri tleskaní môže slová predriekať, potom iba vytlieskava ich rytmus.

Cvičenia sluchového rozlišovania a sluchovej analýzy

1. Položíme na stôl niekoľko predmetov (hračiek, predmetov dennej potreby a pod.) a vyslovíme prvú slabiku niektorého z nich. Dieťa má potom slovo doplniť. Napr. „Ktorá z vecí na stole sa začína na bá-?“ Dieťa doplní: „Bábika“. Ak je táto hra pre dieťa spočiatku príliš náročná, na predmet a povieme „bá-“, dieťa doplní „bábika“. Podobne napr. pe-ro, zo-šit, ta-nier, ce-ruzka, no-žnice, ka-lendár a pod.

2. **„Hádaj, ktoré slovo si myslím?“** Povieme prvú slabiku slova, napr. „ka-“ a dieťa háda a dopĺňa: ka-bát, ka-lendár, ka-čka, ka-marát. Uznávame každé správne doplnené slovo s danou začiatočnou slabikou. Neskôr môžeme túto hru obmeniť na hľadanie bližšie určenej konkrétnej veci, ktorú stručne popíšeme, napr. „Je to v tejto izbe, stojí to na stole, sú v tom kvety a začína sa to na vá-...“. Dieťa doplní: „Váza“. Atd’.
3. **Rozlišovanie jednotlivých zvukovo podobných slabík a hlások.**
4. „Poviem ti dve slová, ty si ich ešte raz nahlas zopakuješ a potom mi povieš, či sú celkom rovnaké alebo nie.“
brum – bram, pes – pas, cvak – cvek, cimk – cink, pes – les, kosa – koza, haf – haf, sak – cak, bal – pal, dyk – dik, bram – pram, half – hal, cily – cili, dem – den a ďalšie dvojice podobne znejúcich slov (aj nezmyselných).
5. **Rovnaká spoluhláska na začiatku slova.**
„Zahráme si hru. Ja ti poviem nejaké slovo a ty skúsiš vymyslieť iné, ktoré sa začína rovnako. Napr. taška.“ Dieťa pokračuje: "Tabuľa, telefón" a pod. Pri hľadaní slov sa môžete striedať.
6. **Odlišné spoluhlásky a samohlásky v slovách – na začiatku slov.**
Povieme: „Čo počujeme na začiatku slova pes? Počujeme tam **p** (pes), však? A čo počujeme na začiatku slova les? Počujeme tam **l** (les), však?. Čo počuješ na začiatku slova dom, koza, televízor, Eva, Anička, auto, ihla, Emil ..." atď.
7. **Odlišné spoluhlásky a samohlásky v slovách – na konci slov.**
„Povedz mi, čo počujeme na konci slova pes? Počujeme tam **s** (pes), však? A čo počuješ na konci slova dom, les, nožik ... / auto, ruža, nohavice ...?" Atd’.
8. **Určenie miesta hlásky v slove.**
„Povedz mi, čo počuješ v slove pes? Povedz si to: p – pes". Ak dieťa porozumie úlohe, pýtame sa ďalej: „Kde počuješ **p** v slove pes?" Dieťa má odpovedať: „Na začiatku." Podobne sa pýtame: „Kde počuješ **l** v slove les?" „Na začiatku." ... **k** v slove luk (na konci), **m** v slove mám (na začiatku a na konci), **o** v slove noc (v prostriedku) atď. Toto cvičenie je ťažké a nie všetky deti sú schopné rýchlo ho zvládnuť. Vyžaduje trpezlivosť rodiča i dieťaťa pri nácviku.
9. Ak sa nám podarí navodiť u dieťaťa sluchové rozlišovanie jednotlivých hlások, môžeme prejsť ku **cvičeniu jednoduchého rozkladu slabík a jednoslabičných slov.**
„Ak poviem **ma**, počujeme tam **m**, **a**, však? Alebo **lo** – **l**, **o**, rozumieš? Skús rozložiť (rozdeliť) **ca** (ko, pes, dom, ucho ... a pod).“

Zoznam odporúčaných pracovných materiálov pre prácu rodiča s dieťaťom pri jeho príprave pre vstup do základnej školy

Pracovné listy na rozvoj sluchového vnímania

- Věra Gošová: *Kuliferdo Sluchové vnímanie 1*. Vydavateľstvo Raabe, r. 2014.
- Renata Frančíková, Eva Štanclová: *Šimonovy pracovné listy 15*. Vydavateľstvo Portál, r. 2013.